

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 280/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského a sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], a [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpených Advokátskou kanceláriou Zelemová & Stankovianska, združenie, Heydukova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Gabriela Zelemová, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 7 C 235/2006-560 zo 6. marca 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého uznesenia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 235/2006-560 zo 6. marca 2019, ktorým okresný súd rozhodol o zamietnutí sťažnosti sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie v stanovenej lehote (ďalej len „napádané uznesenie“).

2. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, že na základe žaloby, ktorú podali 9. augusta 2006, bolo pred Okresným súdom Bratislava II vedené pod sp. zn. 10 C 158/06 konanie vo veci určenia, že vec patrí do dedičstva. Žaloba bola následne postúpená na rozhodnutie okresnému súdu, ktorý viedol konanie pod sp. zn. 7 C 235/2006.

3. Okresný súd rozhodol vo veci samej rozsudkom č. k. 7 C 235/2006-391 z 5. septembra 2014 tak, že žalobu sťažovateľov zamietol. Uvedené rozhodnutie okresného súdu bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 64/2015-473 z 19. októbra 2017.

4. Sťažovatelia podali na okresnom súde 8. marca 2018 proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 64/2015-473 dovolanie. Okresný súd sťažovateľov výzvou zo 7. mája 2018 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie v zmysle položky 1

písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) v lehote 10 dní a zároveň ich poučil o dôsledkoch nezaplatenia súdneho poplatku v zmysle § 10 zákona o súdnych poplatkoch.

5. Výzva bola doručená právnej zástupkyňi sťažovateľov 16. mája 2018 a lehota na zaplatenie súdneho poplatku márne uplynula 26. mája 2018. V dôsledku uvedených skutočností okresný súd uznesením č. k. 7 C 235/2006-219 z 20. júla 2018 dovolacie konanie zastavil.

6. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 7 C 235/2006-219 z 20. júla 2018 podali následne sťažovatelia prostredníctvom ich právnej zástupkyne sťažnosť v spojení s návrhom na odpustenie zmeškanej lehoty. Sťažovatelia žiadali o odpustenie zmeškanej lehoty z dôvodu zlyhania mailovej komunikácie (elektronického prenosu informácie) medzi nimi a právnou zástupkyňou, keď sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] nebol doručený mail s výzvou na zaplatenie súdneho poplatku zaslaný mu právnou zástupkyňou. Na preukázanie nimi tvrdených skutočností predložili sťažovatelia okresnému súdu *print screen* zložiek mailového účtu sťažovateľa [REDAKOVANÉ] a tiež jeho mailovú komunikáciu so správcom siete zamestnávateľa z júna a augusta 2018, v ktorej sťažovateľ [REDAKOVANÉ] nahlasoval problémy s mailovou schránkou a doručovaním mailových správ.

7. Okresný súd napádaným uznesením sťažnosť proti uzneseniu o zastavení dovolacieho konania zamietol. K dôvodom svojho rozhodnutia okresný súd uviedol, že samotná skutočnosť, že došlo k zlyhaniu mailovej komunikácie medzi sťažovateľmi a právnym zástupcom, nezakladá ospravedliteľný dôvod na odpustenie zmeškanej lehoty v zmysle § 122 Civilného súdneho poriadku, keďže podľa jeho názoru spôsob komunikácie medzi právnym zástupcom a klientom nemá vplyv na splnenie poplatkovej povinnosti. Okresný súd ďalej uviedol, že k zastaveniu konania pre nezaplatenie súdneho poplatku došlo až po temer 2 mesiacoch od márneho uplynutia lehoty stanovenej na splnenie poplatkovej povinnosti. Súd preto zastáva názor, že právny zástupca sťažovateľov mal dostatočný časový priestor na overenie si skutočností, či došlo k splneniu poplatkovej

povinnosti sťažovateľmi. Podľa názoru súdu právny zástupca sťažovateľov mal vzhľadom na poučenie a vedomosť o právnych následkoch nezaplatenia súdneho poplatku postupovať s odbornou starostlivosťou a inými komunikačnými prostriedkami si overiť, či sťažovatelia výzvu na zaplatenie súdneho poplatku bola doručená. Overiť si, či došlo k zaplateniu poplatku, mohol právny zástupca podľa súdu i nahliadnutím do spisu. S ohľadom na odbornú spôsobilosť vyplývajúcu z výkonu povolania a vedomosť o následkoch nesplnenia poplatkovej povinnosti mal právny zástupca vykonať všetky možné úkony smerujúce k uhradeniu poplatku (bod 28 napádaného uznesenia).

8. Okresný súd zároveň uznesením č. k. 7 C 235/2006-553 zamietol žiadosť sťažovateľov o odpustenie zmeškanej lehoty z dôvodov identických s argumentáciou uvedenou v napádanom uznesení.

9. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti podanej proti napádanému uzneseniu uvádzajú, že napádaným uznesením došlo k porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu (práva na prístup k súdu) v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, keď im v dôsledku postupu okresného súdu bola odňatá možnosť podať vo veci samej dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Napádané uznesenie považujú sťažovatelia za arbitrárne a účelové a ako také porušujúce ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

10. Sťažovatelia sú toho, že arbitrárny výklad zákona okresným súdom, ktorý nepovažoval zlyhanie mailovej komunikácie za ospravedlniteľný dôvod v zmysle § 122 Civilného súdneho poriadku, porušuje princíp právnej istoty a tiež ich právo na prístup k súdu a rovnosť strán sporu. Výklad zákona podaný súdom v napádanom uznesení považujú za ústavne nekonformný a reštriktívny. Sťažovatelia tvrdia, že k zmeškaniu lehoty nedošlo pochybením ich právnej zástupkyne. Taktiež tvrdia, že overovať doručenie mailovej správy klientovi nie je v fyzických možnostiach právnej zástupkyne, a teda na strane právnej zástupkyne nedošlo k porušeniu povinnosti postupovať s odbornou starostlivosťou.

11. Sťažovatelia preto navrhujú, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom vyslovil, že „základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 7C 235/2006-560 zo dňa 6. marca 2019 porušené bolo. Zároveň žiadajú, aby ústavný súd zrušil napádané uznesenie, vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal sťažovateľom náhradu trov konania vo výške 415,51 eur.“.

12. V čase napadnutia na ústavný súd spadala vec sťažovateľov podľa čl. II bodov 7 a 8 Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 a podľa čl. X bodu 2 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 do kategórie vecí, ktoré mali byť prerozdeľované po vymenovaní ďalších sudcov ústavného súdu. Po vymenovaní ostatných šiestich sudcov ústavného súdu (10. októbra 2019) bola vec sťažovateľov podľa čl. X bodu 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi. Podľa čl. II bodov 3 a 5 predmetného rozvrhu práce bol na konanie vo veci príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

13. Po vzdaní sa Mojmíra Mamojku funkcie sudcu ústavného súdu v zmysle Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 účinného od 1. júna 2020 (ďalej len „rozvrh práce“) vecí, na prerokovanie ktorých sú príslušné prvý a tretí senát ústavného súdu v zloženiach platných v obdobiach od 17. februára 2019 do 25. apríla 2019, od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 a od 17. októbra 2019 do 31. mája 2020, ak bol ich členom sudca Mojmir Mamojka, prerokuje ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca v danej veci podľa súčasného rozvrhu práce. Tretí senát ústavného súdu pracuje v novom zložení: Martin Vernarský (predseda senátu), sudca Ivan Fiačan a Peter Straka (sudca

spravodajca). Z uvedeného dôvodu rozhodol o merite ústavnej sťažnosti tretí senát ústavného súdu v práve uvedenom zložení.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná judikatúra ústavného súdu

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/2018 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či nie sú dané dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré by bránili prijatiu návrhu na ďalšie konanie. Návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti ustanovené zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané zjavne neoprávnenou osobou, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

16. Ústavný súd považuje ústavnú sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

17. Ústavný súd za zjavne neopodstatnené považuje také ústavne sťažnosti, z ktorých už pri predbežnom prerokovaní vyplynie, že namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto potrebné považovať takú sťažnosť, pri ktorej pri predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil také porušenie označeného základného práva alebo slobody, ktoré by malo byť predmetom posudzovania po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

18. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa všeobecný tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06). Pokiaľ výklad súdu nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS. 357/06).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

19. V predmetnej veci sťažovatelia založili svoje tvrdenie o porušení svojich základných práv a slobôd na názore, že svojvoľným a ústavne nekonformným výkladom „ospravedlniteľného dôvodu“ ako predpokladu odpustenia zmeškanej lehoty v zmysle § 122 Civilného sporového poriadku porušil okresný súd ich právo na prístup k súdu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie.

20. Ústavný súd musí predovšetkým uviesť, že ústavný súd už uznesením č. k. IV. ÚS 115/2019-13 z 12. novembra 2019 rozhodol o ústavnej sťažnosti sťažovateľov podanej proti uzneseniu, ktorým okresný súd rozhodol o neodpustení lehoty stanovenej na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie, tak, že túto odmietol ako zjavne neopodstatnenú z dôvodu, že skutočnosti uvádzané sťažovateľmi nenasvedčujú namietanému porušeniu nimi označených práv a závery okresného súdu nemožno považovať za tak intenzívne arbitrárne, aby odôvodňovali zrušenie namietaného rozhodnutia všeobecného súdu a nahradenie ho názorom ústavného súdu.

21. Ústavný súd taktiež podotýka, že argumentácia sťažovateľov v oboch súvisiacich ústavných sťažnostiach bola založená na rovnakých tvrdeniach a právnych záveroch. S ohľadom na uvedené ústavný súd v prerokúvanej veci musel zvážiť, či skutočnosti uvádzané sťažovateľmi odôvodňujú zvrátenie nielen napádaného uznesenia, ale i rozhodnutia ústavného súdu v súvisiacej veci.

22. Ústavný súd podotýka, že na rozdiel od posudzovania rozhodnutia o neodpustení zmeškanej lehoty, ktoré by mohlo predstavovať porušenie práva na súdnu ochranu v extrémnom prípade vybočenia súdu z medzí právneho posúdenia (pri inštitúte odpustenia zmeškanej lehoty ide o právne posúdenie skutkových okolností, porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002, 3 Cdo 232/2005 a sp. zn. 5 Cdo 288/2009), v posudzovanej veci s ohľadom na už právoplatné rozhodnutie o neodpustení zmeškanej lehoty sa predmet prieskumu ústavného súdu zúžil na posúdenie, či boli splnené zákonné predpoklady pre zastavenie konania, teda či zastavením konania na základe rozhodnutia o neodpustení zmeškanej lehoty nedošlo k porušeniu zákona, a tým i práva na súdnu ochranu sťažovateľov.

23. Ústavný súd sa dôsledne zaoberal skutočnosťami uvedenými sťažovateľmi v ich sťažnosti a dospel k záveru, že ani postupom súdu, ani napádaným uznesením nebola porušená žiadna zo zložiek práva na súdnu ochranu ani právo na prístup sťažovateľov k súdu, ani právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Sťažovatelia súdny poplatok za dovolanie nezaplatili v súdom stanovenej lehote, súd nenašiel dôvody na odpustenie zmeškanej lehoty a zároveň súd napádané uznesenie odôvodnil spôsobom, ktorý je z pohľadu naplnenia požiadaviek vyplývajúcich z práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia akceptovateľný.

24. Predmetnú vec je teda potrebné posudzovať v kontexte stabilizovanej judikatúry ústavného súdu, v zmysle ktorej základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy nemôže všeobecný súd porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom

v prerokúvanej veci je zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, ako aj príslušné ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch (II. ÚS 881/2000).

25. Nad rámec predmetu prieskumu v danej veci ústavný súd dodáva, že i v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) právo na prístup k súdu nie je absolútnym právom a podlieha obmedzeniam, ako je napr. stanovenie lehoty na vykonanie určitého úkonu účastníkom konania (porovnaj *Ashingdane v. the United Kingdom judgment*, rozsudok z 28. 5. 1985, *Levages Prestations Services v. France*, rozsudok z 23. 10. 1996). Zároveň ESLP uviedol, že strana má znášať následky oneskorene doručeného podania, ak sú chyby pripočítateľné tejto strane (pozri *Pérez de Rada Cavanilles proti Španielsku*, *Platakou proti Grécku*, č. 38460/97 a *Rodriguez Valin proti Španielsku*, č. 47792/99).

26. Berúc do úvahy už uvedené, ústavný súd rozhodol, že sťažnosť je potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú v zmysle § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. augusta 2020

Martin Vernarský
predseda senátu